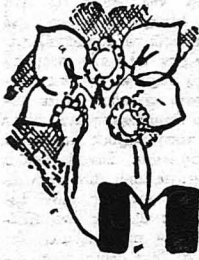

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΡΩΜΑΤΖΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΟ ΤΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΟΝΗ φίλια δυνατή του Νότη, ήταν με το Νίκο το Ρουσάκη. Η αμοιβαία μυστική αυτή στοργή—μιστική για κείνους, μοναχά, για τους άλλους, όμως, φανερή—χωρίς κ' οι ίδιοι να το καλοξαιρούν, είχε κάτι το λεπτό και τρυφερό, το συγκατητά ρομαντικό—που, τηρώντας ώριμμένες αποστάσεις εθίμων, εποχής και περιβάλλοντος, θυμής κάποιες ένδοξες ιστορικές φιλίες, γιομάτες άφροσύνη και πάθος—τις μεγάλες θρυλικές φιλίες, που ξεχειλίζουν οι καλύτερες σελίδες του άρχαιου κλασικού ελληνισμού, και, ύστερότερα, του μεσαιωνισμού. Διατηρούσε τον ώριμο χαρακτήρα μιας ήθικης παρθένας πελειότητας, που συναντιέται δύσκολα στα χρόνια τα καλά μας.

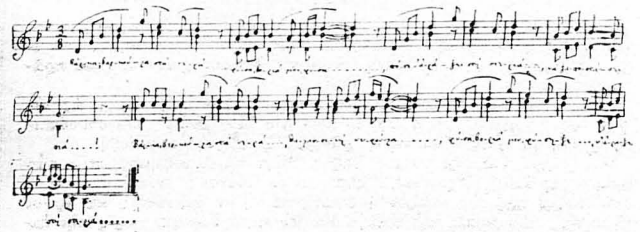
Ο Νίκος ήταν ήσυχο και σοβαρό παιδί. Τα μεγάλα σκοτεινά του μάτια, με τις σιωπηλές αναλαμπές, είχαν μια τόση γλυκύτητα και σιελωμένη, που μόνο μια καλοπροαίρετη ψυχή, μια ψυχή κλεισμένη και σφιγμένη, θα μπορούσε να μην τα συμπιθώσει. Είχε περάσει από πλήθος επαγγέλματα, όσπου να καταλήξει μαραγκός. Είχε κάνει μούτσος από ζαϊνιά, λατεροναϊζής, μακάνης, καροτσέρης—και κάποτε δοκίμασε να γίνει και παγγάρης. Είχε μιλέξει με καπές παρέες. Απ' τον καιρό που γνώρισε το Νότη, θέλησε κάπως να συμμορφωθεί, άλλαξε τέχνη, ζ' έγινε, και κείνος, μαραγκός. Δουλειάν στο ίδιο μαγαζί. Το βράδι φεύγανε μαζί, και κατηφόριζαν προς το Πασαλιμάνι. Καθόντουσαν σ' ένα καφεενάδι, που τόζαν κάνει ταχτικό τους στέκι, λίνανε τ' άπαράτητο ούζάκι τους, κ' έπειτα χωρίζαν, καθέναν για το σπίτι του. "Η, για να ποίμε πιο καλά, ο Νότης, μόνον, πήγαινε από σπίτι του. Ο Νίκος ήταν άφορνος, δεν είχε ποτέ σπίτι. Έμεινε σε κάποιου του ξαδέφρου. "Όταν, όμως, έπιασε δουλιά στο μαγαζί, τότε κοιμόταν μέσ' στο μαγαζί, τότε τον έπαιρνε στο σπίτι του ο Νότης. Έσφιγγονα χέμου, στην αϊλή, το καλοκαίρι—και το χειμώνα, σε μίαν άγρη του σπιτιού, μια κίμαρη μοναχική, κοντά στην άποθήκη.

Απεμεινάρη των κακών του περασμένων, ήταν το να σφράζει στους ντεκέδες. Αυτός πήρε στο λαιμό του και το Νότη. "Αλλά, για ναρθεί μια ισσοροπία, στο κακο παραδειγμα που τούδωσε—στέκοταν άγρυπνος φρουρός κοντά του, στο πλευρό του. Δεν τον άφηνε να κάνει βήμα, μόνος. "Όπου πήγαινε, θα πήγαινε κ' αυτός. "Όλες οι άλλες οι παρέες, γύρω τους, ήταν έναλλασσόμενες, αν όχι κ' αδιάφορες: ήταν έζεινες που δεν άποφρευόμασ, σ' αυτή την τάξη, και σ' αυτή την ηλικία—και μάλιστα, στα μέρη που συχνάζανε. Κ' ούτε και πάλαν εύκολα φίλιες.

Τα Σαββατοκύριακα πηγαίναν στο ντεκέ—κ' έπειτα τραβούσαν προς τα βράχια, είτε τραβούσαν προς τη Φρεσπιττά, και λινάανε τ' άπομερα σομάκια—πέντε ή έξι, το πολύ, νομάκια—με την καθάρα τους και με το μαντολίνο τους, κ' έκαναν νυχτερινές κατάνες, κ' έσπάζαν κέφι, κ' έπαιναν μεράκι. Πολλές φορές, σπρώχναν αυτούς τους περιλάτους ως την Τρούατα, κ' έπαιρναν σθάνα τα καφέ—αμάν, τα διανυκτερεύοντα μαγέρικα και τα μαγαζιά της παραλίας.

Ο Νότης είχε μια ψιλή φωνή τεύρου, που καθώς περνούσανε τα χρόνια, άρχισε και γινότανε βαθύτερη, αλλά με τέμπρο καθαρό, λεπτή και λυγρή. Ο Νίκος, πάλι, ήταν μάσος εξ άρχης. Η φωνή του ήταν πιο παθητική, πιο ζεστή, πιο σφωητή και πιο γλυμάτη. Τραγουδούσαν ρομάντζα του καρού τους—τραγουδία τρυφερά της εποχής. Ήταν κ' ένας σκοπός, μαζί με τ' άλλα, ένα μόνος πολύ νοσταλγικό—μια βαρκαρόλλα λυπημένη και γλυκειά, γιομάτη τρυφερή μελαγχολία, που ήτανε το φόρτε της παρέας, και που τη λέγανε

συχνά, όλα μαζί :

"Όταν το τραγουδούσανε με πάθος—κ' αυτό, πάντα το λέγανε με πάθος—τα παράθηρα, στις γειτονιές, μασάουγαν, κ' οι διαβάτες σταματούσαν στις γωνιές, ή βράδιναν το βήμα, να τ' άκούσουν. Ή παρασημαμένη μελωδία του, που ξεχειλούσε μια βαθειά κ' άτεραντη λαχτάρα—τη λαχτάρα του μεγάλου νόστου, τον λόνο και τον πόθο της στεριάς, το φλογερών καιμό του γρησιμού, τον απαρηγόμο και την άπογνώση των άμυρών νερών και των κημάτων—κ' έφρανε σά μια μρονουά του μαζουνού κελάγου, της παρέας, τον άφρον, της τριζικιας, κάτι άπ' τα σφρηγίματα των παγερών άνέμων, κ' άπ' την άντάρη, κ' από τα βοήματα των άνεμοδαρημένων κατωρών—έκανε τους άνθρώπους να αργούν, και να στήνον τ' αυτί τους μέσ' στη νύχτα. Οι δύο φωνές, του Νότη και του Νίκου, άνταμωμένες στο ορθό, και ταιριασμένες, έμοιαζαν γ' άγκαλιάζονταν σ' ένα βαθύ μεθύσι, σ' ένα βαθύ παλιόν άρωματικό, σε μια διλή προσπάθεια, γλυκειά κ' άπελιτημένη. Κ' οι φωνές των άλλων των παιδιών, έμοιαζαν, κ' αυτές, σάν ένα λιασίο, σά μια μεγάλη τικριαστή κορνίζα, γύρω σε μια πολύτιμη εικόνα...

"Έλεγαν κ' άλλα σχετικά τραγουδία—όμως εκείνο το παράξενο τραγουδί, είχε μείνει το τραγουδί της καρδιάς τους—κ' όχι μόνο της δικής τους καρδιάς, αλλά κ' όλου του γύρω μαγαζιά. "Όλος ο άνήφορος, μέχρι τα Κρητικά, κάθε που έμιαρνε γυροτή, ή Κρητική—το νωτιαλούσε και το καρτερούσε. * * *

"Όταν ο Νότης έπιασε φίλιες με τη Στέλλα, ο Νίκος ήταν στραιώτης, στην Άθήνα, Βλεπόταν με το Νότη ταχτικά—αυτός, όμως, άπόφυγε να του κάνει λόγο. Κι' αυτό, στο Νίκο, φάνηκε πως ήταν το πιο ύπαιτο. Ή έφαρε τόσο καλά το Νότη—διάβαζε, θαρούσε, μέσ' στην ψυχή του—που δεν είχε καμμίαν άμφοβλία πως, ως το τέλος, θαίανε ο ίδιος, άντακνος για να παραστρατήσει. "Αλλά μπορεί κανέναν έλα να τα ξαίρει—μπορεί να εινε βέβαιος άπόλυτα, για κάτι: "Όσο και να ξαίρωμε στο βάθος έναν άνθρώπο, ποτέ δεν άποκλείονται τ' άποφάτα.

Αυτές τις σχέσεις, τις έμαθε άπ' άλλους. Ήταν δυνατόν να μην τις μάθει; Ούχι κ' ο Νότης, άλλωστε, τις έπιασε κρυφά, μόνο που δεν τόζανε και τόσο σοβαρό—καθώς έλεγε αργότερα, ο ίδιος—να τους τις φανερώσει μοναχός του. "Άσχετα, όμως, μ' ό,τι έλεγε ο ίδιος, πρέπει μάλλον να δεχτούμε, πως ο Νότης, που τον ήξαιρε, και κείνος, άρκετά, καταλάβαινε πως ίσως να τον πείραζε, και γι' αυτό άπόφυγε να δώσει κάποιο νύξη. Κ' έπειτα, ο Νότης, ήταν πασι άκόμα. Δεν είχε πονηριές ύπολογισμένες. Δεν τον τόλε, ίσως, κ' από πείσμα, έπειδή, κάποτε, κ' ο Νίκος κάτι τούκαρνε—κάτι σχετικά με τη δουλιά τους—και τώμαθε, και κείνος, άπ' τους άλλους...

Άποτέλεσμα αυτης της ιστορίας, ήταν το πρώτο τρακόμα του Νίκου και του Νότη. Ο Νίκος παραγρήθηκε, και μίλησε χοντρά—σπικώσε χέρι και να τον χτυπήσει. Ο Νότης πείσμως, το πήρε προσβολή. Δεν ξαναπήγε να τον βρει στο λόγο, ούτε, και κείνος, ήθε να τον πάρει, όπως γινόταν κάθε Σαββατοκύριακο, πουπαινε την άδεια, στο λόγο. "Άποφρευαν, ωστόσο, να βρεθούν—είτε στο δρόμο, είτε

Ο... ΜΠΕΚΡΗΣ (Του Γ. Γκοϋνθερ)

στο ντεκέ — μ' ένα πείσμα σκοτεινό.

Τότε κι' ο Νότης έγινε αγνώριστος. Γύριζε στο σπίτι του χαράματα, μεθοκοπούσε, τσακωνόταν κάθε βράδι! Τρεις φορές τόν πήγαν και στο τμήμα, για μικροκαυγάδες της παρέας...

Η κατάσταση αυτή, βάσταζε δυο-τρεις μήνες. Κάποιο φίλο πέσανε στη μέση, και προσπαθούσαν να τους κάνουν να φιλιώσουν — αλλά το πρόμα στάθηκε αδύνατο, γιατί κανένας δεν υποχωρούσε. Άν δεν έφεφταν στη μέση οι άπ' έξω, ίσως, στο τέλος, κάτι να γινόταν. Άλλά το γεγονός του τσακωμού τους, ήταν τόσο κοινολογημένο, που βρισκόντουσαν, κι' οι δυο, έπτεθειμένοι. 'Ο Νότης ήταν μεταμελημένος, αλλά δεν έννοούσε γιά τó δείξει. 'Ισως, κι' ο άλλος νάκανε τó ίδιο.

'Ο Νίκος μ' όλη την αφάνειά του — δικαιολογιμένη, άπ' την άλλη, μά κι' ήταν ακόμα στρατιάτης, πυροβολήτης στά πεδινά — μάθαινε τά καμώματα του Νότη. 'Ήξαιρε πός ο Νότης, πεισματάρης, αλλά μέ πείσμα έντελώς μικρού παιδιού, θάκανε μερικές παλαβομάρες, μερικά κατρίτσια πεισιμωμένα — κι' άξαιφνα, ένα καλό πρωί, θά καταλάβαινε μονάχος του, τó σφάλμα του. Κ' ήταν ένα παράπονο, μέσ' στην καρδιά του Νίκου, μάλλον ένα παράπονο, παρά σωστός θυμός. 'Ο Νίκος ήταν πύ συγκρατημένος, πύ εάντρας, στο μυαλό και στα φρεσμάτα — και μοναχά φορά πύ δεν κρατήθηκε, ήταν τότε πύ τόν πήρε τó γινάτι, και πύ κακομίλησε του Νότη.

Σ' αυτό τó μεταξύ, ο Νότης είχε παρατήσει και τή Στέλλα. 'Η Στέλλα, τόν καιρό αυτόν, ήταν άνεθασμένη στην 'Αθήνα. Τάξε χαλάσει μέ τó Μπακουρέλια, γιατί και κείνος, τώρα τελευταία, άρχισε νά καταντάει τύραννος. Μέ τó πρόσχημα τού ελατιζικού προστάτη, τής είχε φράει τά λίγα παραδάκια της — κάποιες παλιές οικονομίες της στην Τράπεζα — και τώρα πύ, και κείνη, τόν πήρε μυροιδιά, και φυλάγονταν σχεδόν άπεναντί του, είχε καταντήσει φορτικός. 'Ο Νότης κάτι πάλαψε νά κάνει, γιά νά τούς φέρει σέ λογαριασμό — αλλά κι' ο Μπακουρέλιας τού τó Ξέκοψε, δηλώνοντας του, καθαρά και Ξότερα, πώς, στίς δικές του τίς δουλιές, ήταν ο ίδιος πάντα νοικοκύρης — κι' οί ένοχλητικές μεσολαβήσεις του, σσοδήποτε κι' άν ήταν φιλικές, θάταν προτιμώτερο νά λείψουν...

Κι' αυτά τά λόγια ήταν άρεκέτά, γιά νά καταλάβει τί συμβαίνει.

Παρ' όλη τή συμπόνια του στη Στέλλα, έννοθε πιά, και κείνος, άρεκέτά, πώς τήν είχε παρατάσει ο κατήγορος — κι' όλες αυτές οί όθιμες προσπάθειες, γιά νά τή γλυτώσει άπ' τά χύγια τόν θανάτου, πύ τήν περιστοίχιζαν. — και πύ δημονογούσε, κατ' ανάγκην, αυτό τó ίδιο τó επάγγελμά της — είχαν έσθει φοβερά άργά. Δεν ύπήρχε πρότος νά τή σώσει — ακόμα και νά προβαινε σέ σοβαρές θυσίες. Κι' άγαπούσε άρεκέτά τó σπίτι του, ώστε νά σκαρτεί στά σοβαρά, και νά κάνει τέτιες άνοησίες...

Κ' έτσι, κι' αυτός, τραβήχτηκε στη μπάντα, καταλαβαίνοντας τó χόος πύ κυλούσε. Κ' ή Στέλλα πήγε μόνη στην 'Αθήνα. Έβλισσε δουλιά σ' ένα ύπόγειο, γωνιά Ευριπίδου κι' 'Αθηνάς, λίγο πύ πάνω άπ' τή Δημιουργία.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ

'Ο βασιλεύς της Προσοσίας Γουλιέλμος Δ', θέλοντας κάποτε νά τιμήση τόν περιφημο ποιητή Ούλαντ, τού προσέφερε, μαζί μέ τήν διαθεσίμου της εκτιμήσεώς του, ένα παρσόμιο.

'Ο ποιητής όμως, ο οποίος ήταν περφημος, άόρηθηκε νά τó δεχθή. Τó βράδυ της ίδιας ήμέρας, όταν γύρισε στο σπίτι του και άρχισε νά μιλάει σχετικά μέ τή γυναίκα του, κάποιος τούς χτύπησε Ξξαιφνα τήν πόρτα. 'Ανοίξαν άμέσως και μπήκε μέσα μία κόρη τού λαού, γνωστή στον Ούλαντ, κρατώντας ένα μπουκέτο από μενεξέδες, τούς όποιους προσέφερε στον ποιητή και τού ειπε:

— 'Η μητέρα μου σάς στέλνει τó μικρό αυτό δώρο.

— 'Η μητέρα σου; Ξκανε ο Ούλαντ μέ άπορία. Μά νομίζω πώς πέθανε πέρσι.

— Πραγματικά πέθανε, κύριε Ούλαντ, ειπε ή κόρη. Και μάάλιστα, άν θυμάστε, σάς είχε παρακαλέσει τότε νά γράψετε κανένα στίχο γιά τó μνήμα της και σεις στείλατε ένα ωραιότατο ποιήμα. Αυτόι λοιπόν οί μενεξέδες εινε οί ποδοί πύ άνησαν στον τάφο της και σάς τούς Ξερετα, γιατί πιστεύω πώς σάς τούς στέλνει Ξέκνητη μέ τά χαριεσίματά της.

'Ο Ούλαντ πήρε τó μπουκέτο θαυρασμένος και, γυρίζοντας στη γυναίκα του, τής ειπε:

— Τί λές, άγάπη μου; Αυτό τά λουλούδια δεν εινε πολυτιμώτερα από τó παρσόμιο τού βασιλέως;

ΦΥΡΑΗΝ-ΜΙΓΛΗΝ

ΠΑΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Πώς τήν Ξπαθε ο ζωγράφος Βερνέ. Τά χαντάκια και τά στοιχημάτα. Τά θαύματα τού χοντρού επιβάτου. Τάμπρα γεύματα και δείπνα. Στο Παρίσι. 'Η άποκάλυψις. Τó θαύμα τού 'Αγίου Γρηγορίου. Πώς Ξπαφταν ή πλημμύρες. Χριστιανει και ειδωλολάτρες, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

'Ο περιφημος ζωγράφος Κάρολος Βερνέ ταξείδευε κάποτε από τή Μασσαλία στο Παρίσι μέ τó λεωφορείο. Δίπλα του καθόταν Ξνας κύριος παχύς, κόκκινος, μέ φυσιογνωμία άπλοική και άγαθή. 'Όταν ήταν μεγάλη άνηφορία, οί επιβάτες κατέβαιναν και προσχωρούσαν πύ, γιά νά μπορη τó λεωφορείο ν' άνεβαίνη μ' εύκολία.

Σέ κάποια τέτοια άνηφορία, ο ζωγράφος πύ προχωρούσε μπροστά, άφοπύ πήδησε ένα χαντάκι πύ βρισκόταν στη μέση τού δρόμου, γυρίζοντας πός τόν παχύ κύριο, τού ειπε γελώντας:

— Θα μπορούσατε νά πηδήσετε έτσι και σεις;

'Ο χοντρούς κύριος δεν τού άπάντησε.

— Σας προσάχω, Ξπανέλαβε ο Βερνέ πύ ειχε κέρη νά παίξη μά φάρα εις βάρος τού χοντρού συνεπιβάτου του, σάς προκάλω νά πηδήσετε κι' εσείς, άν μπορούτε, σάν κι' εμένα τó χαντάκι!

— Θα προσπαθήσω... άπάντησε ο χοντρούς επιβάτης. Πρέπει όμως νά βάλουμε κάποιον στοιχημα: ένα γεύμα, παραδειγματός χάριν...

— Πολύ ευχαριστώ!

Χωρίς νά δώσει προσοχή στα χάχανα τών άλλων επιβατών, ο χοντρούς πήρε φόρα και πήδησε τó χαντάκι.

— Μπράβο! τού Ξφώνησαν οί συνεπιβάτες του.

'Ο Βερνέ πλήρωσε κατόπιν αυτού τó γεύμα και συνέχισαν τó ταξείδι τους.

Τó ίδιο βράδυ, σέ κάποιαν άλλη άνηφορία, ένα καινούργιο χαντάκι, πύ μεγάλο από τó προηγούμενο, βροθήκε μπροστά τους. 'Ο ζωγράφος, σβέλτος καθώς ήταν, τó πήδησε μέ εύκολία κι' αυτό. Κατόπιν γύρισε και προκάλεσε και πάλι τόν χοντρού επιβάτη νά τó πηδήσει κι' αυτός μέ τή σειρά του. Αυτόι φάνηκε σάν νά δισταζε.

— 'Α! Δεν Ξχει! τού ειπεν ο Βερνέ. Μού Ξφέριτε τή φρενάτζ μου!...

— Έστω, άπάντησε ο χοντρούς. Θα στοιχηματίσουμε όμως τó δείπνο;

— Ευχαριστώ!

'Ο χοντρούς πήρε φόρα και πήδησε και τó χαντάκι αυτό.

Έκείνην τόν καιρό, τó ταξείδι από τή Μασσαλία 'ς τó Παρίσι διαρκούσε πέντε μέρες... 'Επ' πέντε μέρες, λοιπόν, τó στοιχημα Ξπαναλαμβάνόταν συνεχώς! 'Ο χοντρούς κατέληξε νά πηδή χαντάκια πλάτους Ξξη μέτρων! Κι' ο ζωγράφος ήταν Ξξω φρενών από τή λύσσα του πύ πλήρωσε διαρκώς γεύματα.

'Όταν τó λεωφορείο Ξφτασε, τέλος, στο Παρίσι, ο χοντρούς πλησίασε τόν Βερνέ και πρίν τόν άποχαιρετήσσει, τού ειπε:

— Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε, πύ άναλάβατε τή διατροφή μου σ' όλο τó διάστημα τού ταξείδιού. 'Ελπίζω ότι θα παρευεθήτε και στο ντεμπουέτο μου.

— Πώς! Στο ντεμπουέτο σας;...

— Μάλιστα, κύριε. 'Εχω προσληφθεί ως... πρώτος παληάτος και άκροβάτης στο 'Ιπποδρόμιο Νικολέ, και προκειται νά Ξφανοσθώ Ξκει ένα άπ' αυτά τά βράδια!

— Παληάτος;! Άκροβάτης;... Μά δεν μου τώλεγεσ άπ' τήν άρχη, χριστιανέ μου;... φώναξε ο Βερνέ Ξξω φρενών.

— Δεν μέ ρωτήσατε, άγαπήτ μου κύριε! άπάντησε ο παληάτος. Και χαϊρετώντας βαθύτατα τόν Ξμβρόντητο ζωγράφο, Ξφυγε...

Στόν 'Αγιο Γρηγόριο, τόν επίσκοπο Νεοκασσαρείας, αποδίδονται άρεκέτά θαύματα, μεταξύ τών όποιων και τó ακόλουθο:

Στ'ήν εποχή του, ο ποταμός Λίκος, σήμερα τουρκιστή Κασαλιά, πλημμύριζε συχνά και προσενούσε μεγάλες καταστροφές στα δέντρα, στα Ξσα και στούς άνθρώπους. Μία μέρα λοιπόν ο Άγιος, κατά παράκληση τών κατοίκων, πήγε στο ποτάμι, Ξμπηξε τó ραβδί του στην Ξχθη και πρόσταξε τά νερά νά μ'ην περσούν ποτέ τó δρόμομό τού αυτό. Λέγεται λοιπόν ότι από τότε ο ποταμός δεν Ξαναπλημμύρισε ποτέ.

'Όταν ο 'Αγιος Γρηγόριος πέθαινε, οδήγησε τούς παρισταμένους πύσοι εθνικού, δηλαδή ειδωλολάτρες, Ξίχαν μείνει ακόμα στην Ξπαρχία του.

— Δεκατρείς, τού άπάντησαν.

— Δοξά σεις ο Θεός! άναφρόνησε ο μελλοθάνατος. Τόσους χριστιανούς βροηκα κι' εγώ όταν άνέλαβα τήν επίσκοπη.

(Ακολουθεί)

